

A Fővárosi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd) által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek - a Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: ifj. dr. Burai-Kovács János ügyvéd) által képviselt alperes neve (**alperes címe**) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2017. június 19. napján meghozott 34.M/P.25.027/2015/15. számú ítélete ellen a felperes részéről 16., 17. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és az alperes viszontkeresetét elutasítja.

A felperest a terhére megállapított elsőfokú perköltség térítése alól mentesíti és az alperest kötelezi, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 457.200 (négy százötvenhétezer-kétszáz) forint együttes első- és másodfokú perköltséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 384.100 (három száznyolcvannégyezer-száz) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a 2012. október 8. napján előterjesztett és pontosított kereseti kérelmében kérte annak megállapítását, hogy az alperes jogelődjével 2007. április 18. napján kötött svájci frank alapú kölcsönszerződés elsődlegesen a Ptk. 217. § (1) bekezdése, másodlagosan és harmadlagosan a Hpt. 213. § (1) bekezdésében írtak alapján érvénytelen. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérte a kölcsönszerződés határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítását.

Az alperes kérte a felperes keresetének elutasítását és a 2013. október 17. napján tartott tárgyaláson viszontkeresetet terjesztett elő a felperessel szemben, amelyben kérte, hogy a bíróság a perbeli kölcsönszerződés felmondására tekintettel kötelezze a felperest 5.262.258 forint tőke és annak járulékai megfizetésére. Az alperes viszontkeresete tőkeösszegét utóbb 4.801.025 forintban jelölte meg.

Az elsőfokú bíróság a 34.P.25.430/2014/2. számú végzésével az eljárást a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 törvény) 16. §-a alapján felfüggesztette. A felülvizsgált elszámolás bejelentését követően folytatódó eljárásban a felperes a 2016. március 30. napján érkezett beadványában kereseti kérelmétől elállt és kérte az eljárást a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) 38. §-a alapján megszüntetni. Az alperes az elsőfokú bíróság felhívására a

viszontkeresetét változatlanul fenntartotta, így az elsőfokú bíróság a 34.P.25.027/2015/6. számú végzésével a pert a felperes keresete vonatkozásában szüntette meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 4.801.025 forintot és annak kamatait, valamint a perköltséget. Indokolásában megállapította, hogy a felperes és az alperes jogelődje között gépjármű-finanszírozás céljából kölcsönszerződés jött létre, amelyet az alperes jogelődje a 2012. október 29-én kelt nyilatkozatával azonnali hatállyal felmondott. A felperes a viszontkeresettel kapcsolatosan érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő, ezért az elsőfokú bíróság az előzetes figyelmeztetés után úgy tekintette, hogy azt a felperes nem vitatja. Az alperes okirattal igazolta a jogviszony létrejöttét és a felperesi tartozásösszegezését, így azt a felperesi vitatás hiányában az elsőfokú bíróság bizonyítottnak tekintette és a felperest a viszontkeresettel egyezően marasztalta a Ptk. 277. § (1) bekezdése és 523. § (1) bekezdése alapján.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte a per megszüntetését a Pp. 157. § a) pontja alapján arra tekintettel, hogy az elsőfokú bíróságnak nem volt hatásköre a viszontkereset elbírálására. Az ügy érdemi elbírálása esetére elsődlegesen kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperes viszontkeresetének elutasítását, míg másodlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 22. és 28. §-a, a Hpt. 213. § (1) bekezdése, a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése, a 08/48/EGK irányelv, a Ptk. 198. §-a, a Ptk. 205. § (3) bekezdése, a Ptk. 250/B. §-a, a Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdése, valamint a 2/2014. Polgári Jogegységi Határozat 3. pontja megsértésével hozta meg határozatát. Előadta, hogy a kereseti kérelem tárgyában született permegszüntető végzés folytán nem volt olyan kérelem, amely megalapozta volna a törvényszék hatáskörét, tehát az elsőfokú bíróság hatáskör hiányában járt el a viszontkereset tárgyában. Mindezek alapján kérte a per megszüntetését és a peres iratoknak a hatáskörrel rendelkező Pesti Központi Kerületi Bíróságra történő áttételét. Az elsőfokú bíróság emellett tévesen állapította meg, hogy a felperes a viszontkeresettel szemben érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő. Az elsőfokú bíróság ítélete jogszabálysértő, mivel a permegszüntetést megelőzően előterjesztett felperesi ellenkérelmet figyelmen kívül hagyta. Előadta, hogy a 2013. november 22. napján kelt előkészítő iratában és a tárgyalásokon is mind jogalapjában, mind összegezésében vitatta az alperes viszontkeresetét. Az elsőfokú bíróságnak a felperes keresetében előadottakat egyébként is figyelembe kellett volna vennie érvénytelenségi kifogásként. Az elsőfokú bíróság azonban nem vizsgálta meg, hogy érvényes szerződési feltételek alapján és jogszerűen történt-e meg a szerződés felmondása, illetve hogy a felmondásra tekintettel milyen összegű lejárt követelés lenne érvényesíthető az alperes által. Az alperes a DH2 törvény szerinti elszámolásban kimutatta, hogy 733.256 forintot számított fel tisztességtelenül a szerződés megkötésétől kezdődően, ezt az összeget a DH2 törvény 5. § (2) bekezdése alapján előtörlesztésként kellett volna figyelembe venni. Az alperes a szerződést két havi, 70.329 forint lejárt tartozás miatt mondta fel, a tisztességtelenül felszámított összegre tekintettel azonban megállapítható, hogy a felmondás időpontjában a felperes 662.927 forint túlfizetésben volt, így a szerződés felmondásának nem lett volna helye. Az alperes sem a felmondáskor lejárt tartozásba, sem a teljes összegű követelésébe nem számította be a DH2 törvény alapján kimutatott, tisztességtelenül felszámolt pénzösszeget. Az alperesi követelés tehát már a perbeli számszaki kimutatások szemrevételezése alapján is megalapozatlan. Iratellenesen állapította meg továbbá az elsőfokú bíróság, hogy az alperes követelése összegezését az általa csatolt részletes kimutatással bizonyította volna, az alperes ugyanis viszontkeresetéhez semmilyen számszaki kimutatást nem csatolt.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását. Előadta, hogy a felperes által is hivatkozott 6.

sorszámú végzésben az elsőfokú bíróság a pert csak a felperes keresete körében szüntette meg, így a viszontkereset tárgyában a per folytatódott, amelynek elbírálására az elsőfokú bíróság hatáskörrel rendelkezett. Az elsőfokú bíróság a 9. sorszámú végzésében felhívta a felperest arra, hogy legkésőbb a per következő tárgyalásán a pontosított viszontkeresettel kapcsolatos ellenkérelmét terjessze elő, amennyiben nem nyilatkozik, a bíróság úgy tekinti, hogy a viszontkereset teljesítését nem ellenzi. A felperes e felhívásban foglaltaknak tényszerűen nem tett eleget, ezért helyesen járt az elsőfokú bíróság akkor, amikor az előzetes figyelmeztetésben foglalt határidő eredménytelen eltelte után úgy tekintette, hogy a felperes az alperes viszontkeresetét nem vitatja. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a per során az alperes okirattal igazolta a jogviszony létrejöttét és a felperesi tartozásösszegezését. Miután a felperes fizetési kötelezettségének nem tett eleget, ezért az alperes jogszerűen járt el akkor, amikor a szerződés, illetve az üzletszabályzat rendelkezései alapján a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta. Iratellenes az a felperesi előadás, amely szerint az alperes nem bizonyította volna a viszontkeresetben foglalt követelés összegezését, az alperes ugyanis az eljárás során több alkalommal csatolt részletes elszámolást. Mivel a felperes az erre nyitva álló határidőn belül az alperes viszontkeresetét tényszerűen nem vitatta, fellebbezésében már nem hivatkozhat arra, hogy a viszontkeresetben foglaltak nem megalapozottak.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben bírálta felül, mert annak fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt [Pp. 228. § (4) bekezdés].

A felperes fellebbezése alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azt az ítéltábla annyiban egészíti ki, hogy a 2015. március 16. napján kelt értesítő levélben foglalt, a DH2 törvény szerinti elszámolás eredményeképpen az alperes a tisztességtelenül alkalmazott szerződési feltételekre tekintettel 733.256 forintot írt jóvá a felperes tartozásával szemben.

Az elsőfokú bíróság döntésével és annak jogi indokaival az ítéltábla nem értett egyet.

Az ítéltábla mindenekelőtt a felperes permegszüntetés iránti kérelmét vizsgálta. A Pp. 147. § (1) és (2) bekezdéséből következően a törvényszék hatáskörébe tartozó perben a viszontkeresetre a törvényszéknek akkor is van hatásköre, ha az egyébként a törvényszéki hatáskört megalapozó értékhatárt nem éri el. A viszontkereset előterjesztésének egyéb feltételei is fennálltak, mivel az alperes követelése a felperesi keresettel azonos jogviszonyból származott, a felperes permegszüntetési kérelme tehát nem volt alapos. A per megszüntetésére a DH2 40. § (2) bekezdése alapján sem volt lehetőség, ez ugyanis csak a keresettől való elállásra tartalmaz különös szabályokat, de a viszontkeresetre nézve nem rendelkezik, tehát nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a felperes keresettől való elállását követően a viszontkeresetről érdemi döntést hozott.

Lényeges eljárási szabályt sértett ugyanakkor az elsőfokú bíróság, amikor a viszontkeresetről a felperes ellenkérelmének figyelmen kívül hagyásával döntött. A felperes a 2013. november 27. napján előterjesztett 9. sorszámú és a 2014. február 20. napján tartott tárgyaláson benyújtott 10/F/2. sorszámú iratban is egyértelműen nyilatkozott a viszontkeresetre, kérve annak elutasítását. A felperes a per során nem tett olyan nyilatkozatot, amelyben elismerte volna a tartozást, sőt a viszontkeresetet jogalapjában és összegezésében is vitatta. Ilyen felperesi nyilatkozat mellett az elsőfokú bíróság nem vélemezhetett volna, hogy a felperes a viszontkereset teljesítését nem ellenzi, még akkor sem, ha a felperes ellenkérelme tartalmilag a Pp. 139. §-ának nem felelt meg. Emiatt azonban nem kellett a Pp. 252. § (2) bekezdése szerinti jogkövetkezményeket levonni, mert az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének a lényeges eljárási szabálysértés melletti további,

konjunktív feltétele, azaz az eljárás megismétlésének szükségessége nem állapítható meg [1/2014. (VI. 30.) PK vélemény]. Az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértése a másodfokú eljárásban orvosolható, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nem volt szükség.

Az alperes a viszontkeresetét a 2013. október 17. napján tartott tárgyaláson 5/A/1. sorszám alatt terjesztette elő. A DH1 törvény 16. §-a szerinti felfüggesztést követően folytatódó eljárásban az alperes csatolta a felülvizsgált elszámolást, amely szerint a felperesnek a tisztességtelen szerződési feltételek alkalmazásából eredően 733.256 forint túlfizetése keletkezett, amelynek elszámolására tekintettel az alperes a felperes tartozásának összegét 5.576.921 forintról 4.843.665 forintra csökkentette.

Ebből következően az alperes viszontkeresete ellentmondásos annyiban, hogy az alperes egyszerre állította, hogy a 2012. október 29. napján kelt azonnali hatályú felmondásra három havi törlesztőrészlet elmaradás, azaz 104.122 forintnyi tartozás miatt került sor, és hogy az elszámolás szerint a felperes 733.256 forint túlfizetésben volt. A felülvizsgált elszámolás adataiból kitűnik, hogy ez a túlfizetés a szerződés alperes általi felmondását megelőzően keletkezett, azt követően a felperes részéről nem történt teljesítés. Az alperes a viszontkeresetét arra alapította, hogy a kölcsönszerződést a felperes fizetési késedelmére tekintettel az Üzletszabályzat 27.2. pontja és Ptk. 321. § (1) bekezdése szerint felmondta és ezáltal a felperes tartozása a Ptk. 526. § (2) bekezdése alapján egy összegben esedékessé vált. Miközben tehát az alperes a felperes fizetési késedelmét állította, saját maga igazolta a felülvizsgált elszámolással, hogy a felperes túlfizetésben volt. A túlfizetésből következően a felmondás ténybeli alapja hiányzik, ezért az nem lehet jogszerű, mert nem felel meg a Ptk. 321. § (1) bekezdésben írt feltételeknek, így nem alkalmas a szerződés megszüntetésére és a tartozás egy összegben való lejárttá tételére. Jogszerű felmondás hiányában a szerződés megszűnése nem állapítható meg, ezért az alperes nem érvényesítheti annak jogkövetkezményeit sem. A Ptk. 321. § (1) bekezdéséből nem vonható le olyan következtetés, hogy a sem a szerződés, sem a jogszabály rendelkezései által meg nem alapozott felmondás kiváltaná a szerződés megszűnését pusztán amiatt, hogy a címzett az ellen nem tiltakozik. A hallgatás a felmondásban közölt egy összegben esedékessé tett követelés megfizetése nélkül olyan ráutaló magatartásnak sem minősíthető, amellyel a felmondási ok tényleges megvalósulása hiányában a szerződés megszüntetésére vonatkozó ajánlatként értékelhető nyilatkozatot a másik fél, a címzett elfogadta volna [Ptk. 216. § (2) bekezdés]. Ráadásul a perbeli esetben az alperes a felmondás előtt már megismerte a felperes azon álláspontját, hogy a szerződés létrejöttét, illetve annak érvényességét is vitatja (ld. keresetlevél mellékleteként F/7. alatt csatolt 2012. augusztus 25-i keltű levél), amelyre tekintettel alappal nem gondolhatta, hogy a felperes a felmondás miatt a szerződés megszűnését elfogadta volna, hiszen nem létező, illetve érvénytelen szerződést felmondani és megszüntetni sem lehet.

A kifejtettek szerint nem a felperesi ellenkérelemben foglaltak alapján kellett az alperes viszontkeresetét elutasítani, hanem azért, mert a viszontkereset alperes által előadott ténybeli alapja önmagában kizárja annak teljesítését. Az ítéletábra hangsúlyozza, hogy a viszontkereset elbírálása során nem foglalt állást a szerződés létrejöttéről vagy érvényességéről, mivel a viszontkeresetet annak belső ellentmondása miatt kellett elutasítani. A másodfokú ítélet jogereje a viszontkereset tárgyát képező követelést tehát csak ennyiben érinti. Az ítéletábra megjegyzi, hogy téves az a felperesi hivatkozás, hogy az elállást követően a felperes eredeti kereseti kérelmének jogi indokait az elsőfokú bíróságnak a viszontkeresettel szembeni védekezésként értékelnie kellett volna, ugyanis a keresettől való elállásból az következik, hogy a felperes sem a kereseti tényelőadást, sem a követelést nem tartja fenn a saját önkéntes döntése alapján.

Az ítélet tábla mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta.

A felperes fellebbezése eredményre vezetett, amely kihatással volt az elsőfokú per költségeire is, ezért az ítélet tábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperes jogi képviseletével felmerült első- (240.000 forint + áfa) és másodfokú (120.000 + áfa) ügyvédi munkadíjból és a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési (384.100 forint) illetékből álló per költség viselésére. A felperesi jogi képviselő munkadíját az ítélet tábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján határozta meg.

Budapest, 2018. március 6.

Dr. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

. Benedek Szabolcs s.k.. Matosek Edina s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: